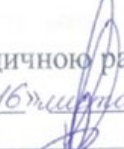

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Кафедра фінансів імені Л.Л. Тарангул

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від «16» червня 2021 № 9
Голова НМР А.О. Монаєнко

Робоча програма
навчальної дисципліни
«БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форми навчання
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
Статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Бюджетна система» складена на основі освітньо-професійної програми для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», затвердженої Вченою радою Університету ДФС України «26» квітня 2021 року (протокол № 5).

Укладач:

Коляда Т.А., к.е.н., с.н.с., доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул

Рецензенти:

М.Б. Ріппа, к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів імені Л.Л.

Тарангул;

Т.В. Тучак, к.е.н., доцент,
доцент кафедри податкової політики.

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою фінансів імені Л.Л. Тарангул, протокол від «06» жовтня 2021 № 5.

Завідувач кафедри

Бедринець М.Д., к.е.н., доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою ННІ фінансів, банківської справи, протокол від «16» листопада 2021 № 5.

В.о. Голови вченої ради ННІ фінансів,
банківської справи

М.В. Рябокінь,
к.е.н., доцент

Завідувач
навчально-методичного відділу

І. В. Качур, к.б.н., доцент

Реєстраційний № _____

РЕЦЕНЗІЯ
на робочу програму
навчальної дисципліни
«Бюджетна система»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форми навчання
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
Статус дисципліни: обов'язкова

Розроблена робоча програма курсу «Бюджетна система» має на меті сформувати у здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня теоретичні знання про фінансові відносини з приводу формування і використання бюджетних ресурсів держави, з'ясувати принципи побудови і функціонування бюджетної системи, розкрити особливості бюджетного перерозподілу в умовах децентралізації влади, визначити джерела фінансування бюджетів під час їхнього збалансування, розкрити вплив бюджетних відносин на темпи соціально-економічного розвитку країни.

Робоча програма логічно структурована і дає можливість здобувачам освіти отримати знання про основи організації бюджетного процесу України, повноваження та компетенції суб'єктів бюджетного процесу, навчитися використовувати на практиці методи формування і використання коштів державного та місцевих бюджетів України, отримати навички аналізу фінансових показників доходів і видатків бюджетів усіх рівнів задля прийняття ефективних управлінських рішень стосовно збалансування державних фінансів. Перелік літературних джерел, що рекомендується, надає можливість студентам глибше розглянути проблемні та практичні питання.

Особливостями курсу, як це слідує із представленої на рецензування робочої програми, є використання теоретико-методичних підходів щодо ухвалення управлінських рішень у сфері формування і розподілу бюджетних ресурсів, знайомство здобувачів освіти з реальними кейсами та їх аналіз з позиції ефективного управління публічними фінансами.

Представлена на рецензію робоча програма відповідає методичним вимогам і може бути рекомендованою до впровадження в освітній процес.

Рецензент,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри податкової політики

Тетяна ТУЧАК

РЕЦЕНЗІЯ
на робочу програму
навчальної дисципліни
«Бюджетна система»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форми навчання
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
Статус дисципліни: обов'язкова

В умовах перманентних змін зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування державних фінансів зростає потреба у професійному оцінюванні можливих наслідків щодо ухвалення управлінських рішень у сфері формування і розподілу бюджетних ресурсів. Вивчення цієї дисципліни дозволяє здобути студентам необхідні знання та вміння щодо розуміння особливостей формування доходів бюджетів та фінансування бюджетних видатків, розподілу фінансових ресурсів між бюджетами різного рівня, визначення джерел фінансування дефіциту бюджету з метою забезпечення сталого розвитку економіки країни та зростання добробуту громадян.

Робоча навчальна програма з курсу «Бюджетна система», що представлена на рецензування, характеризується спрямованістю на поетапне і послідовне висвітлення запропонованих тем, про що свідчить її логічна побудова. Структурна побудова курсу є актуальною і відповідає баченню проблем у бюджетній сфері, наведених у навчальних посібниках, монографіях та наукових публікаціях.

Перелік літературних джерел, що рекомендується, надає можливість студентам глибше розглянути проблемні та практичні питання. Дана розробка виконана з дотриманням усіх методичних вимог та врахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Висновок:

1. Актуальність навчального курсу в сучасних умовах посткризового розвитку України не викликає сумнівів.
2. Структура і зміст робочої навчальної програми відповідають вимогам вищої школи, а тому можуть бути реалізованими у вищих навчальних закладах.
3. Теоретичний рівень програми є досить високим.

Представлена на рецензію робоча програма відповідає методичним вимогам і може бути рекомендована до впровадження в освітній процес.

Рецензент,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул

Марія РІПІА

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул

Протокол від «06» жовтня 2021 р. № 5.

Укладач:

Коляда Т.А., к.е.н., с.н.с., доцент,
доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни
(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата затвердження кафедри – розробника РПДН	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП
2019-2020 н.р.	29 листопада 2019 р.	Протокол №8		

ЗМІСТ

1. Передмова.....	5
2. Опис навчальної дисципліни	9
3. Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями.....	12
4. Критерії оцінювання.....	20
5. Засоби оцінювання.....	26
6. Форми та перелік питань до поточного та підсумкового контролю.....	27
7. Рекомендована література.....	30

1.ПЕРЕДМОВА

Програма навчальної дисципліни «Бюджетна система» складена на основі освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Метою навчальної дисципліни «Бюджетна система» є формування у майбутніх фахівців системи знань та компетенцій про теоретичні та методичні засади формування і використання бюджетних ресурсів держави, з'ясування принципів побудови і функціонування бюджетної системи України, розкриття особливостей бюджетного перерозподілу в умовах децентралізації влади, визначення джерел фінансування бюджетів та розкриття впливу бюджетних видатків на темпи соціально-економічного розвитку країни

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення теоретико-правових засад побудови та функціонування бюджетної системи України;
- визначення повноважень та компетенцій суб'єктів бюджетного процесу;
- з'ясування принципів та методів формування і використання коштів державного та місцевих бюджетів України;
- визначення концепцій збалансування бюджету та джерел фінансування дефіциту бюджету;
- з'ясування особливостей бюджетного перерозподілу в умовах децентралізації влади;
- розкриття особливостей обслуговування та управління державним боргом України;
- визначення форм і методів фінансування бюджетних видатків;
- набуття вмінь аналізувати фінансові показники доходів і видатків бюджетів усіх рівнів задля прийняття ефективних управлінських рішень.

Методи та форми навчання: у процесі викладання дисципліни використовується кредитно-трансферна система організації навчально процесу, що відповідає вимогам ЄКТС. У навчальному процесі використовуються такі **методи навчання:** лекції, семінарські заняття, індивідуально-консультаційна робота, самостійна робота студентів.

Форми навчання: денна та заочна.

Форми організації занять: включають лекційні заняття, семінарські заняття, самостійну та індивідуально-консультаційну роботу, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання у системі Moodle. Зокрема використовуються такі методи, як пояснювально-ілюстративний, пошуковий, проблемний, проблемно-пошуковий, дослідницький тощо.

Організація поточного контролю та підсумкового контролю знань: контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань з метою оцінки рівня засвоєння програмних результатів навчання здобувачами вищої освіти за цією програмою. Поточний контроль проводиться у вигляді усного та письмового опитування на семінарських заняттях, підготовки індивідуальних завдань, написання поточних контрольних робіт, які містять:

1. Теоретичні питання;
2. Тестові завдання відкритої форми;
3. Тестові завдання закритої форми.

Підсумковий контроль передбачено проводити у формі екзамену.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФБі-21, ФБД-21-2, МСБ-21

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність Освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»		
Модулів - 2	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		3-й	3-й
Загальна кількість годин - 150		Семестр	
		6-й	6-й
	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»	Лекції	
		32 год.	6 год.
		Семінарські	
		28 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		87 год.	138 год.
Індивід.-консультац. робота: 3/2 год.			
Форма семестрового контролю: <i>екзамен</i>			

ФБ-19-1, ФАБ-19-1, ФБД-19-2

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність Освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
Модулів - 2	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		3-й	3-й
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»	6-й	6-й
		Лекції	
		26 год.	6 год.
		Семінарські	
		22 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		70 год.	138 год.
		Індивід.-консультац. робота: 2 год.	
	Форма семестрового контролю: <i>екзамен</i>		

2.1. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти такими компетентностями.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ФК2. Здатність опановувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування, митна справа).

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання:

ПРН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРН03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПРН04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПРН05. Володіти методичним інструментарієм фінансової діагностики та аналітики стану та динамічного розвитку фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПРН07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПРН13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

2.4. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення дисципліни є вивчення таких дисциплін, як «Фінанси», «Макроекономіка», «Статистика», «Фінансовий ринок», «Банківська система», «Податкова система», «Митна справа» тощо.

Постреквізитами для вивчення дисципліни є вивчення таких дисциплін, як «Фінансова діагностика», «Операції з цінними паперами», «Основи фінансових розслідувань», «Адміністрування податків і платежів», «Фінанси підприємств», «Інвестування» тощо.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»
ФБі-21, ФБД-21-2, МСБ-21
(код академічної групи)
денна форма навчання

Змістовні модулі	Кількість годин				
	Лекції	Семінари	Інд.- конс. робота	СРС	Всього
Модуль 1 – 2 залікових кредитів (60 год.)					
Змістовий модуль 1. СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ БЮДЖЕТУ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ. СИСТЕМА ДОХОДІВ І ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ (Теми 1 – 4)					
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави	2	2	-	11	15
Тема 2. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України	2	2	-	11	15
Тема 3. Система доходів бюджету	4	2	-	9	15
Тема 4. Система видатків бюджету	4	4	-	7	15
Всього по модулю 1	12	10	-	38	60
<i>Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)</i>					
Модуль 2 – 3 залікових кредитів (90 год.)					
Змістовий модуль 2. ФІНАНСУВАННЯ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ. РОЛЬ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ У ФІНАНСОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПОТРЕБ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ (Теми 5 – 9)					
Тема 5. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	4	4	1	9	18
Тема 6. Державний борг	4	4	1	9	18
Тема 7. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	4	4	1	9	18
Тема 8. Фінансування соціальних (обов'язкових) видатків бюджету	4	4	-	10	18
Тема 9. Фінансування дискреційних видатків бюджету	4	2	-	12	18
Всього по модулю 2	20	18	3	49	90
<i>Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)</i>					
<i>Форма підсумкового контролю – екзамен</i>					
Разом годин з курсу	32	28	3	87	150

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»
ФБ-19-1, ФАБ-19-1, ФБД-19-2
(код академічної групи)
денна форма навчання

Змістовні модулі	Кількість годин				
	Лекції	Семінари	Інд.- конс. робота	СРС	Всього
Модуль 1 – 2 залікових кредитів (60 год.)					
Змістовий модуль 1. СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ БЮДЖЕТУ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ. СИСТЕМА ДОХОДІВ І ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ (Теми 1 – 4)					
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави	2	2	-	11	15
Тема 2. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України	2	2	-	11	15
Тема 3. Система доходів бюджету	2	2	-	11	15
Тема 4. Система видатків бюджету	2	2	-	11	15
Всього по модулю 1	8	8	-	44	60
<i>Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)</i>					
Модуль 2 – 3 залікових кредитів (60 год.)					
Змістовий модуль 2. ФІНАНСУВАННЯ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ. РОЛЬ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ У ФІНАНСОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПОТРЕБ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ (Теми 5 – 9)					
Тема 5. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	4	2	-	6	12
Тема 6. Державний борг	4	4	1	5	12
Тема 7. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	4	4	1	5	12
Тема 8. Фінансування соціальних (обов'язкових) видатків бюджету	4	2	-	6	12
Тема 9. Фінансування дискреційних видатків бюджету	2	2	-	8	12
Всього по модулю 2	18	14	2	26	60
<i>Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)</i>					
<i>Форма підсумкового контролю – екзамен</i>					
Разом годин з курсу	26	22	2	70	120

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»**

ФБДз-21-1

(код академічної групи)

заочна форма навчання

Змістовні модулі	Кількість годин				
	Лекції	Семінари	Інд.- конс. робота	СРС	Всього
Модуль 1 – 2 залікових кредитів (60 год.)					
Змістовий модуль 1. СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ БЮДЖЕТУ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ. СИСТЕМА ДОХОДІВ І ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ (Теми 1 – 4)					
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави	1	-	-	14	15
Тема 2. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України	1	-	-	14	15
Тема 3. Система доходів бюджету	1	1	-	13	15
Тема 4. Система видатків бюджету	1	1	-	13	15
Всього по модулю 1	4	2	-	54	60
<i>Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)</i>					
Модуль 2 – 3 залікових кредитів (90 год.)					
Змістовий модуль 2. ФІНАНСУВАННЯ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ. РОЛЬ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ У ФІНАНСОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПОТРЕБ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ (Теми 5 – 9)					
Тема 5. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	1	1	1	15	18
Тема 6. Державний борг	1	1	1	15	18
Тема 7. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	-	-	-	18	18
Тема 8. Фінансування соціальних (обов'язкових) видатків бюджету	-	-	-	18	18
Тема 9. Фінансування дискреційних видатків бюджету	-	-	-	18	18
Всього по модулю 2	2	2	2	84	90
<i>Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)</i>					
<i>Форма підсумкового контролю – екзамен</i>					
Разом годин з курсу	6	4	2	138	150

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ БЮДЖЕТУ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ. СИСТЕМА ДОХОДІВ І ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави

План лекційного заняття

1. Економічна сутність і призначення бюджету.
2. Функції бюджету.
3. Бюджет як основний фінансовий план держави.
4. Бюджетна класифікація.

План семінарського заняття

1. Економічна сутність і призначення бюджету.
2. Функції бюджету.
3. Бюджет як основний фінансовий план держави.
4. Бюджетна класифікація.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Становлення бюджетних відносин в провідних країнах світу.
2. Бюджетна історія України.
3. Нормативно-правове забезпечення організації бюджетних відносин.
4. Роль бюджету у регулюванні соціально економічних процесів.
5. Мета та завдання бюджетної політики.

Питання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте об'єктивні передумови виникнення бюджету.
2. Перелічіть ознаки та особливості бюджету як економічної категорії.
3. Визначте сутність бюджету як правової категорії.
4. Визначте значення та місце бюджету у фінансовій системі.
5. Перелічіть основні функції бюджету та обґрунтуйте його призначення.
6. Визначте місце та роль бюджету в соціально-економічному розвитку України.
7. Назвіть та охарактеризуйте завдання та складові частини бюджетної політики.
8. Визначте сутність і дайте характеристику бюджетному механізму.

Рекомендована література:

Основна [1, 2, 4, 5, 7, 8].

Допоміжна [10, 12, 15, 16].

Інформаційні ресурси Інтернет [18, 19, 24, 25, 27].

Міжнародні видання [28, 30].

Тема 2. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України

План лекційного заняття

1. Основи бюджетного устрою.
2. Поняття та структура бюджетної системи України.
3. Бюджетні права і повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування

План семінарського заняття

1. Основи бюджетного устрою.
2. Поняття та структура бюджетної системи України.

3. Бюджетні права і повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Учасники бюджетного процесу та їхні повноваження.
2. Бюджетна декларація.
3. Стадії бюджетного процесу та їх характеристика.
4. Становлення і розвиток бюджетної системи України.
5. Склад і структура бюджетної системи України.
6. Розпорядники та одержувачі бюджетних коштів, їхні права та повноваження.
7. Принципи бюджетної системи України.

Питання для самоконтролю

1. Законодавча й нормативна база функціонування бюджетної системи.
2. Правове регулювання бюджетних відносин Конституцією України.
3. Бюджетний кодекс України: характеристика основних положень.
4. Правове регулювання бюджетних відносин Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Рекомендована література:

Основна [1, 2, 3, 5, 7, 9].

Допоміжна [10, 11, 13, 15, 17].

Інформаційні ресурси Інтернет [18, 19, 20, 23, 26].

Міжнародні видання [28, 29].

Тема 3. Система доходів бюджету

План лекційного заняття

1. Сутність і характеристика доходів бюджету.
2. Класифікація доходів бюджету.
3. Податки як імперативна домінуюча бюджету.
4. Склад і структура доходів місцевих бюджетів.

План семінарського заняття

1. Сутність і характеристика доходів бюджету.
2. Класифікація доходів бюджету.
3. Податки як імперативна домінуюча бюджету.
4. Склад і структура доходів місцевих бюджетів.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Прямі податки в системі доходів державного та місцевих бюджетів.
2. Непрямі податки в системі доходів державного та місцевих бюджетів.
3. Неподаткові надходження в системі доходів бюджету.
4. Власні надходження бюджетних установ в системі доходів бюджету.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте економічну сутність та дайте класифікацію доходів бюджету.
2. Назвіть склад доходів Державного бюджету України, передбачений Бюджетним кодексом України.
3. Дайте характеристику податкових і неподаткових надходжень Державного бюджету України.
4. Назвіть складові частини власних надходжень бюджетних установ та визначте особливості зарахування їх до бюджету.
5. Назвіть джерела формування доходів загального та спеціального фондів Державного

бюджету України.

6. Охарактеризуйте склад доходів місцевих бюджетів.
7. Розкрийте значення міжбюджетних трансфертів як складової частини доходів місцевих бюджетів.
8. З'ясуйте та поясніть призначення бюджету розвитку місцевих бюджетів.

Рекомендована література:

Основна [1, 2, 4, 6, 7, 9].

Допоміжна [11, 12, 14, 15, 17].

Інформаційні ресурси Інтернет [18, 20, 21, 23, 24].

Міжнародні видання [28, 30].

Тема 4. Система видатків бюджету

План лекційного заняття

1. Видатки бюджету: економічна сутність та напрями.
2. Класифікація видатків.
3. Склад та структура видатків Державного бюджету України.
4. Видатки місцевих бюджетів.
5. Бюджетне фінансування.

План семінарського заняття

1. Видатки бюджету: економічна сутність та напрями.
2. Класифікація видатків.
3. Склад та структура видатків Державного бюджету України.
4. Видатки місцевих бюджетів.
5. Бюджетне фінансування.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Відомча класифікація видатків та кредитування бюджету.
2. Економічна класифікація видатків бюджету.
3. Функціональна класифікація видатків та кредитування бюджету.
4. Розпорядники бюджетних коштів: їхні права та обов'язки.
5. Чинники впливу на визначення напрямів витрачання бюджетних коштів.
6. Витрати та видатки бюджету.
7. Розмежування видатків бюджету на здійснення повноважень.

Питання для самоконтролю

1. Поясніть сутність та призначення бюджетних видатків.
2. Назвіть критерії класифікації видатків бюджету.
3. Поясніть призначення та складові частини бюджетної класифікації видатків.
4. Поясніть, яким чином здійснюють розмежування видатків між бюджетами різних рівнів.
5. Охарактеризуйте склад видатків, що фінансують із Державного бюджету України.
6. Поясніть сутність таємних та захищених видатків.
7. Визначте склад і дайте характеристику видатків місцевих бюджетів.
8. Охарактеризуйте структуру видатків місцевих бюджетів.

Рекомендована література:

Основна [1, 2, 4, 5, 7, 8, 9].

Допоміжна [10, 12, 14, 15, 16, 17].

Інформаційні ресурси Інтернет [18, 19, 21, 22, 24, 26].

Міжнародні видання [28, 30].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ФІНАНСУВАННЯ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ. РОЛЬ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ У ФІНАНСОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПОТРЕБ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Тема 5. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

План лекційного заняття

1. Економічна сутність бюджетного дефіциту і причини його виникнення.
2. Види бюджетного дефіциту.
3. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
4. Управління бюджетним дефіцитом.

План семінарського заняття

1. Економічна сутність бюджетного дефіциту і причини його виникнення.
2. Види бюджетного дефіциту.
3. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
4. Управління бюджетним дефіцитом.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Причини бюджетного дефіциту в Україні.
2. Проблеми дефіциту бюджету: зарубіжний досвід.
3. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту.
4. Вплив бюджетного дефіциту на економіку.
5. Концепції збалансування бюджету та їх економічний зміст.
6. Монетизація дефіциту бюджету та її наслідки для економіки країни.
7. Спеціальні фіскальні правила щодо обмеження дефіциту бюджету.

План індивідуально-консультативної роботи

1. Визначення показників виконання планових надходжень за доходами, видатками та дефіцитом Державного бюджету України за останні 5-7 років у відсотках до загальної суми та ВВП.

2. Характеристика складу та структури джерел фінансування бюджетного дефіциту за останні 5-7 років. Розкриття соціально-економічних наслідків бюджетного дефіциту.

3. Обґрунтування власної думки щодо визначення шляхів подолання дефіциту Державного бюджету України та особливостей управління бюджетним дефіцитом в сучасних умовах.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте основні точки зору щодо оцінювання можливих станів бюджету.
2. Назвіть та охарактеризуйте основні підходи до визначення бюджетного дефіциту.
3. Охарактеризуйте основні причини, які обумовлюють викривлення реального стану бюджетного дефіциту в Україні.
4. Охарактеризуйте основні причини, що викликають дефіцит бюджету.
5. Визначте наслідки затвердження дефіцитного бюджету.
6. Назвіть та охарактеризуйте джерела фінансування бюджетного дефіциту.
7. Визначте особливості затвердження Державного бюджету України з дефіцитом та профіцитом.
8. Визначте особливості затвердження місцевих бюджетів України з дефіцитом та профіцитом.

Рекомендована література:

Основна [1, 2, 3, 6, 7, 9].

Допоміжна [11, 12, 13, 14, 16].

Інформаційні ресурси Інтернет [18, 19, 20, 22, 25].
Міжнародні видання [28, 29, 30].

Тема 6. Державний борг

План лекційного заняття

1. Державний борг, причини його виникнення і зростання.
2. Види державного боргу і джерела його погашення.
3. Обслуговування державного боргу.
4. Методи управління державним боргом.

План семінарського заняття

1. Державний борг, причини його виникнення і зростання.
2. Види державного боргу і джерела його погашення.
3. Обслуговування державного боргу.
4. Методи управління державним боргом.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Запозичення місцевих бюджетів.
2. Правова база управління державним боргом України.
3. Специфіка управління внутрішнім та зовнішнім державним боргом.
4. Наслідки державного боргу для економіки держави.
5. Чинники, що негативно вплинули на величину державного боргу України.
6. Методи управління державним боргом.

План індивідуально-консультативної роботи

1. Характеристика складу та структури державного боргу України за останні 7-10 років, визначення обсягу державного боргу та витрат на його обслуговування у відсотках до ВВП. Обґрунтування висновків та рекомендацій щодо боргового навантаження на економіку України та державний бюджет.

2. Розкриття змісту основних рекомендації МВФ щодо скорочення державного боргу України та своєчасного розрахунку з кредиторами, визначення перешкод, що стоять на шляху їх впровадження.

3. Обґрунтування власної позиції щодо доцільності та своєчасності запровадження в Україні у бюджетному процесі нових фіскальних правил.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення сутності державного (місцевого) боргу.
2. Назвіть причини виникнення та нарощування суми державного (місцевого) боргу.
3. Назвіть та охарактеризуйте функції державного боргу.
4. Назвіть причини виникнення гарантованого державою (органами місцевої влади) боргу.
5. Визначте умови надання державних (місцевих) гарантій.
6. Охарактеризуйте сучасний стан державного та гарантованого державою боргу.
7. Назвіть індикатори боргової безпеки держави та визначте їхні порогові значення.
8. Охарактеризуйте наявний рівень боргового навантаження на економіку України.

Рекомендована література:

Основна [1, 2, 4, 5, 7, 8, 9].

Допоміжна [10, 11, 12, 14, 15, 16].

Інформаційні ресурси Інтернет [19, 20, 21, 22, 23, 26].

Міжнародні видання [28, 29, 30].

Тема 7. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання

План лекційного заняття

1. Зміст міжбюджетних відносин та особливості їх організації.
2. Концепції бюджетного унітаризму та бюджетного федералізму.
3. Бюджетне регулювання, його цілі та методи.
4. Інструменти міжбюджетних відносин.
5. Бюджетні трансферти та їх види.

План семінарського заняття

1. Зміст міжбюджетних відносин та особливості їх організації.
2. Концепції бюджетного унітаризму та бюджетного федералізму.
3. Бюджетне регулювання, його цілі та методи.
4. Інструменти міжбюджетних відносин.
5. Бюджетні трансферти та їх види.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Проблеми міжбюджетних відносин в Україні.
2. Світова практика міжбюджетних відносин.
3. Дотації вирівнювання у Європейській хартії про місцеве самоврядування.
4. Процедура визначення обсягів міжбюджетних трансфертів.
5. Види фіскальних дисбалансів та способи їх усунення.
6. Фінансове вирівнювання: сутність та методи регулювання.
7. Форми руху бюджетних ресурсів у процесі міжбюджетних відносин.

План індивідуально-консультативної роботи

1. Визначення складу та структури дохідної частини місцевих бюджетів за останні 5-7 років, розкриття динаміки та основного тренду щодо питомої ваги міжбюджетних трансфертів у доходах місцевих бюджетів.
2. Аналіз структури міжбюджетних трансфертів за видами за останні 5-7 років, обґрунтування висновків щодо впливу бюджетної децентралізації на склад і структуру міжбюджетних трансфертів за рівнями бюджетів.
3. Обґрунтування власної позиції щодо взаємозв'язку процесу створення ОТГ та реформування системи бюджетного вирівнювання.

Питання для самоконтролю

1. Поясніть, що становлять фіскальні дисбаланси та назвіть причини, які обумовлюють їхнє виникнення.
2. Дайте визначення сутності міжбюджетних відносин та обґрунтуйте основну мету їхнього регулювання.
3. Визначте склад міжбюджетних трансфертів, установлених Бюджетним кодексом України.
4. Назвіть чинники, які впливають на визначення величини базової (реверсної) дотації.
5. Обґрунтуйте сутність, порядок обчислення та застосування індексу податкоспроможності адміністративно-територіальної одиниці.
6. Поясніть необхідність у запровадженні, умови призначення та роз- поділу освітньої та медичної субвенцій.
7. Опишіть чинний механізм стимулювання місцевих органів влади до нарощування доходів бюджету.
8. Назвіть, які міжбюджетні трансферти можуть установлювати між окремими місцевими бюджетами.

Рекомендована література:

Основна [1, 2, 3, 4, 6, 9].

Допоміжна [10, 13, 14, 17].

Інформаційні ресурси Інтернет [18, 19, 21, 22, 25].
Міжнародні видання [28, 30].

Тема 8. Фінансування соціальних (обов'язкових) видатків бюджету

План лекційного заняття

1. Соціальні видатки бюджету: склад, структура та причини зростання.
 - 1.1. Видатки бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення.
 - 1.2. Видатки бюджету на освіту.
 - 1.3. Видатки бюджету на охорону здоров'я.
 - 1.4. Видатки бюджету на духовний та фізичний розвиток.
2. Держава загального добробуту та її моделі.
3. Зарубіжний досвід бюджетного фінансування малозабезпечених верств населення.

План семінарського заняття

1. Соціальні видатки бюджету: склад, структура та причини зростання.
 - 1.1. Видатки бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення.
 - 1.2. Видатки бюджету на освіту.
 - 1.3. Видатки бюджету на охорону здоров'я.
 - 1.4. Видатки бюджету на духовний та фізичний розвиток.
2. Держава загального добробуту та її моделі.
3. Зарубіжний досвід бюджетного фінансування малозабезпечених верств населення.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Нормативні документи, які регулюють надання соціальної допомоги та їхня загальна характеристика.
2. Розмежування видатків на соціальний захист населення й соціальну сферу між бюджетами.
3. Охарактеризуйте системи бюджетного фінансування соціальних послуг.
4. Визначте необхідність у формуванні Державного матеріального резерву та його порядок.
5. Визначте основні напрями соціального захисту населення в Україні, джерелом фінансування яких є кошти бюджету.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте сутність та значення системи соціального захисту.
2. Визначте основні напрями соціального захисту населення в Україні, джерелом фінансування яких є кошти бюджету.
3. Охарактеризуйте склад і порядок фінансування видатків бюджету на освіту.
4. Охарактеризуйте склад і порядок фінансування видатків бюджету на охорону здоров'я.
5. Охарактеризуйте склад і порядок фінансування видатків бюджету на культурно-освітні заклади.
6. Охарактеризуйте склад і порядок фінансування видатків бюджету на засоби масової інформації.
7. Охарактеризуйте склад і порядок фінансування видатків бюджету на фізичну культуру та спорт.
8. Охарактеризуйте сутність та призначення кошторисного фінансування.

Рекомендована література:

Основна [1, 2, 4, 6, 7, 8, 9].
Допоміжна [11, 13, 14, 16, 17].
Інформаційні ресурси Інтернет [19, 21, 23, 26, 27].
Міжнародні видання [28, 29, 30].

Тема 9. Фінансування дискреційних видатків бюджету

План лекційного заняття

1. Видатки бюджету на економічну діяльність.
2. Видатки бюджету на національну оборону.
3. Видатки бюджету на громадський порядок, безпеку та судову владу.
4. Видатки бюджету на загальнодержавні функції.
5. Фінансування інших функцій держави.

План семінарського заняття

1. Видатки бюджету на економічну діяльність.
2. Видатки бюджету на національну оборону.
3. Видатки бюджету на громадський порядок, безпеку та судову владу.
4. Видатки бюджету на загальнодержавні функції.
5. Фінансування інших функцій держави.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Структура видатків бюджетів на розвиток економіки.
2. Фінансова підтримка окремих галузей економіки.
3. Пріоритетні напрями розвитку науки й техніки.
4. Структура видатків бюджету на управління.
5. Видатки на національну оборону: досвід зарубіжних країн.
6. Національна оборона України: нові підходи до фінансування видатків.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть та охарактеризуйте основні нормативні документи, якими урегульовано базові засади оборони в Україні.
2. Визначте склад видатків на оборону.
3. Назвіть основні напрями витрачання коштів щодо військової та цивільної оборони та порядок їхнього фінансування.
4. Визначте необхідність у формуванні Державного матеріального резерву та його порядок.
5. Назвіть склад бюджетних видатків на державне управління, правоохоронну та міжнародну діяльність.
6. Визначте перелік основних видатків на громадський порядок та безпеку.
7. Назвіть основні органи в системі забезпечення громадського порядку та безпеки в Україні.
8. Охарактеризуйте видатки бюджету на розвиток сільськогосподарської галузі.

Рекомендована література:

Основна [1, 2, 4, 5, 7, 8].

Допоміжна [11, 12, 14, 16, 17].

Інформаційні ресурси Інтернет [18, 19, 23, 25, 26].

Міжнародні видання [28, 29, 30].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання за навчальну дисципліну «Бюджетна система», представлено в табл.4.1. та 4.2.

Таблиця 4.1

**Розподіл балів з навчальної дисципліни «Бюджетна система»
(денна форма навчання)**

Модулі	Модуль 1 - (17 балів)					Контрольний захід №1	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з дисципліни = 50 балів + 50 балів (Екзамен)
Загальна кількість балів за модулем №1	12				5			
Теми	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4				
Відповідь на семінарському занятті	3	3	3	3				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи							
Модулі	Модуль 2 - (33 балів)					Контрольний захід №2		
Загальна кількість балів за модулем №2	15				5			
Теми	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8	Т.9			
Відповідь на семінарських заняттях	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи							
Індивідуальна робота	8							
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання УДФСУ MOODLE	5							

**Розподіл балів з навчальної дисципліни «Бюджетна система»
(заочна форма навчання)**

Модулі	Модуль 1 - (17 балів)					Контрольний захід №1	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з дисципліни = 50 балів + 50 балів (Екзамен)
Загальна кількість балів за модулем №1	12							
Теми	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4				
Відповідь на семінарському занятті	-	-	6	6				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи							
Модулі	Модуль 2 - (39 балів)					Контрольний захід №2		
Загальна кількість балів за модулем №2	12							
Теми	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8	Т.9			
Відповідь на семінарських заняттях	6	6	-	-	-			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи							
Індивідуальна робота	11							
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання УДФСУ MOODLE	5							

Критерії оцінювання семінарських занять та самостійної роботи.

Семінарські заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському (практичному) занятті передбачає усне та письмове опитування. Максимальна кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 3 бали – для очної форми навчання, 6 балів – для заочної форми навчання.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 4.3

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти
на семінарських заняттях та самостійної роботи
(денна форма навчання)**

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом з теми, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

2	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом з теми, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
1	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом з теми на достатньому рівні, однак фрагментарно (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
0	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань або володіє навчальним матеріалом лише на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

Таблиця 4.4

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти
на семінарських заняттях та самостійної роботи
(заочна форма навчання)**

Кількість балів	Критерії оцінювання
6	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом з теми, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
3-5	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом з теми, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
1-2	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом з теми на достатньому рівні, однак фрагментарно (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
0	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань або володіє навчальним матеріалом лише на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Формою проміжного поточного контролю є контрольна робота, яка проводиться у письмовій формі та оцінюється від 0 до 5 балів.

Таблиця 4.5

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	2,5 (3×0,83)
Тестовий блок (закритої форми)	1,25 (5×0,25)
Тестовий блок (відкритої форми)	1,25 (5×0,25)
Всього	5

Таблиця 4.6

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі теоретичні питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Таблиця 4.7

Критерії оцінювання тестового блоку (відкритої форми) на контрольній роботі

Критерії оцінювання	Кількість балів
Надані правильні відповіді на всі тестові завдання	1,25
Надано вірні відповіді на 4 або 3 тестових завдання	0,75-1,0
Надано вірні відповіді на 1 або 2 тестових завдання	0,25-0,5
Усі відповіді на тестові завдання невірні	0

Таблиця 4.8

Критерії оцінювання тестового блоку (закритої форми) на контрольній роботі

Критерії оцінювання	Кількість балів
Надані правильні відповіді на всі тестові завдання	1,25
Надано вірні відповіді на 4 або 3 тестових завдання	0,75-1,0
Надано вірні відповіді на 1 або 2 тестових завдання	0,25-0,5
Усі відповіді на тестові завдання невірні	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи.

Індивідуальна робота проводиться у формі підготовки презентацій результатів наукових досліджень з обраної тематики.

Таблиця 4.9

Критерії оцінювання індивідуальної роботи

(денна форма навчання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
8	У повному обсязі тематику розкрито. При цьому використано актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовано думки та зроблено узагальнені підсумки.
7	В основному розкрито зміст питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
6	Зміст питань розкрито. Проте, є незначні помилки у наведених

	аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
5	Фрагментарне висвітлення питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), присутні неточності та помилки.
3-4	Наукова робота виконана частково, є помилки у наведених аналітичних розрахунках, представлена застаріла статистична інформація.
1-2	Тема наукової роботи не розкрита, допущено істотні помилки, оперування неактуальною інформацією.
0	Роботу не виконано.

Таблиця 4.10

Критерії оцінювання індивідуальної роботи
(заочна форма навчання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
11	У повному обсязі тематику розкрито. При цьому використано актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовано думки та зроблено узагальнені підсумки.
9-10	В основному розкрито зміст питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
7-8	Зміст питань розкрито. Проте, є незначні помилки у наведеній аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
5-6	Фрагментарне висвітлення питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), присутні неточності та помилки.
3-4	Наукова робота виконана частково, є помилки у наведених аналітичних розрахунках, представлена застаріла статистична інформація.
1-2	Тема наукової роботи не розкрита, допущено істотні помилки, оперування неактуальною інформацією.
0	Роботу не виконано.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/ Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	відмінно	
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	середній (репродуктивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.			

		кредиту			
--	--	---------	--	--	--

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (для навчальної дисципліни, що вивчається протягом одного, двох і більше семестрів з підсумковим контролем у формі екзамену):

Таблиця 4.12

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ЄКТС

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен/диференційований залік	Залік
40-50	A	Відмінно	Високий (творчий)	Відмінно	Зараховано
40-44	B	Дуже добре	Достатній (конструктивно-варіативний)	Добре	
35-39	C	Добре		Задовільно	
30-34	D	Задовільно	Середній (репродуктивний)	Задовільно	
25-29	E	Достатньо			
17-24	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно	Не зараховано
0-16	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту			

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а заліків – за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Бюджетна система» є:

- екзамен;
- тести;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE УДФСУ;
- командні проекти, кейси;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль проводиться у вигляді усного та письмового опитування на семінарських заняттях, підготовки індивідуального завдання у формі розрахункової роботи, написання поточних контрольних робіт, які містять:

1. Теоретичні питання;
2. Тестові завдання відкритої форми;
3. Тестові завдання закритої форми.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Перелік питань до поточного контролю №1

1. Економічна сутність і призначення бюджету.
2. Функції бюджету.
3. Бюджет як основний фінансовий план держави.
4. Фактори, що впливають на формування та використання бюджету.
5. Нормативно-правове забезпечення функціонування бюджетної системи України.
6. Роль бюджету у фінансовому забезпеченні та фінансовому регулюванні.
7. Бюджетна класифікація.
8. Основи бюджетного устрою.
9. Поняття та структура бюджетної системи України.
10. Сутність та принципи функціонування бюджетної системи.
11. Бюджетні права і повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування.
12. Організація та структура бюджетного процесу.
13. Бюджетний регламент.
14. Складання проекту Державного бюджету України.
15. Порядок розгляду і затвердження Державного бюджету України
16. Організація виконання Державного бюджету України.
17. Характеристика програмно-цільового методу у бюджетному процесі.
18. Надання звітності про виконання Державного бюджету України.
19. Сутність і характеристика доходів бюджету.
20. Класифікація доходів бюджету.
21. Податкові надходження як основне джерело доходів бюджету.
22. Неподаткові доходи бюджету.
23. Доходи від операцій з капіталом.
24. Офіційні трансферти та їх роль у формуванні доходів окремих бюджетів.
25. Склад і структура доходів місцевих бюджетів.
26. Видатки бюджету: економічна сутність та напрями витрачання.
27. Класифікація видатків.
28. Склад та структура видатків Державного бюджету України.
29. Видатки місцевих бюджетів.
30. Бюджетне фінансування.

Перелік питань до поточного контролю №2

1. Економічна сутність бюджетного дефіциту і причини його виникнення.
2. Види бюджетного дефіциту.
3. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
4. Управління бюджетним дефіцитом.
5. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту.
6. Проблеми фінансування бюджетного дефіциту в Україні.
7. Вплив бюджетного дефіциту на економіку.
8. Заходи щодо зниження бюджетного дефіциту в Україні.

9. Державний борг, причини його виникнення і зростання.
10. Види державного боргу і джерела його погашення.
11. Управління та обслуговування державного боргу.
12. Внутрішні державні запозичення, їх форми.
13. Зовнішні державні запозичення, їх ефективність.
14. Зміст міжбюджетних відносин та особливості їх організації.
15. Концепції бюджетного унітаризму та бюджетного федералізму.
16. Бюджетне регулювання, його цілі та методи.
17. Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин.
18. Інструменти міжбюджетних відносин.
19. Напрями реформування міжбюджетних відносин в Україні.
20. Бюджетні трансферти та їх види.
21. Соціальні видатки бюджету: склад, структура та причини зростання.
22. Видатки бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення.
23. Видатки бюджету на освіту: форми та методи фінансування.
24. Видатки бюджету на охорону здоров'я.
25. Видатки бюджету на духовний та фізичний розвиток.
26. Видатки бюджету на економічну діяльність.
27. Видатки бюджету на національну оборону.
28. Видатки бюджету на громадський порядок, безпеку та судову владу.
29. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.
30. Видатки бюджету на загальнодержавні функції.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Економічна сутність, призначення та функції бюджету.
2. Фактори, що впливають на формування та виконання бюджету.
3. Нормативно-правове забезпечення функціонування бюджетної системи України.
4. Бюджетна класифікація: сутність, характеристика та призначення.
5. Поняття, структура та принципи побудови бюджетної системи України.
6. Права та повноваження суб'єктів бюджетного процесу.
7. Бюджетний процес та бюджетний регламент.
8. Правова регламентація процесу формування бюджету.
9. Органи оперативного управління бюджетом, їх права та повноваження.
10. Доходи бюджету: сутність та класифікація.
11. Склад та структура податкових надходжень до Зведеного бюджету України.
12. Склад та структура неподаткових надходжень та доходів від операцій з капіталом до Зведеного бюджету України.
13. Трансферти та їх роль у формуванні доходів бюджетів різних рівнів.
14. Склад і структура доходів місцевих бюджетів.
15. Форми взаємовідносин між бюджетами різних рівнів.
16. Надходження та доходи Державного бюджету України.
17. Методи формування доходів бюджету.
18. Зовнішні джерела формування доходів бюджету.
19. Структура міжбюджетних трансфертів: сучасні зміни та тенденції.
20. Видатки бюджету: економічна сутність та класифікація.
21. Склад та структура видатків Державного бюджету України.
22. Видатки місцевих бюджетів.
23. Витрати та видатки бюджету.
24. Чинники впливу на визначення напрямів витрачання бюджетних коштів.
25. Розмежування видатків бюджету на здійснення повноважень.
26. Бюджетне фінансування: форми та методи.
27. Економічна сутність бюджетного дефіциту та причини його виникнення.
28. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту.

29. Вплив бюджетного дефіциту на економіку.
30. Концепції збалансування бюджету та їх економічний зміст.
31. Класифікація бюджетного дефіциту.
32. Джерела фінансування дефіциту бюджету та їх класифікація.
33. Монетизація дефіциту бюджету та її наслідки для економіки країни.
34. Спеціальні фіскальні правила щодо обмеження дефіциту бюджету.
35. Державний борг, причини його виникнення та зростання.
36. Види державного боргу та джерела його погашення.
37. Внутрішні державні запозичення та їх форми.
38. Особливості здійснення місцевих запозичень в Україні.
39. Чинники, що негативно вплинули на величину державного боргу України.
40. Наслідки державного боргу для економіки держави.
41. Специфіка управління внутрішнім та зовнішнім державним боргом.
42. Методи управління державним боргом.
43. Зміст міжбюджетних відносин та особливості їх організації.
44. Концепції бюджетного унітаризму та бюджетного федералізму.
45. Бюджетне регулювання, його цілі та методи.
46. Інструменти міжбюджетних відносин.
47. Види фіскальних дисбалансів та способи їх усунення.
48. Фінансове вирівнювання: сутність та методи регулювання.
49. Форми руху бюджетних ресурсів у процесі міжбюджетних відносин.
50. Міжбюджетні трансферти та їх види.
51. Соціальні видатки бюджету: склад, структура та причини зростання.
52. Видатки бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення.
53. Видатки бюджету на освіту: форми та методи фінансування.
54. Видатки бюджету на охорону здоров'я: структура та форми фінансування.
55. Видатки бюджету на духовний та фізичний розвиток.
56. Напрями витрачання та форми фінансування бюджетних видатків на економічну діяльність держави.
57. Структура видатків на національну оборону та їх класифікація.
58. Видатки бюджету на громадський порядок, безпеку та судову владу.
59. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.
60. Видатки бюджету на загальнодержавні функції: склад та причини зростання.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Конституція України: №254к/96ВР Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997р. № 280/97-ВР (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0>.
5. Бюджетна система: навчальний посібник / Піхоцька О.М., Фурдичко Л.Є., Синютка Н.Г. Львів: ТНЕУ, 2019. 328 с.
6. Бюджетна система: підручник / І.В. Алексєєв, Н.Б. Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В. Ливдар. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
7. *Миськів Г.В.* Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
8. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження». К., 2017. 184 с
9. *Ярошевич Н.Б.* Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б. Ярошевич, І.Ю. Кондрат, А.І. Якимів. Львів.: «Новий Світ2000», 2019. 400 с.

Допоміжна:

10. *Богдан Т.П.* Стратегічне управління державним боргом в умовах нестійкої боргової позиції. Фінанси України. 2018. № 4. С. 75-92.
11. *Коляда Т.А.* Державний бюджет України на 2018 рік: особливості формування та перспективи виконання. Бізнес Інформ. 2018. №4. С. 267-274. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-4_0-pages-267_274.pdf
12. *Коляда Т.А., Косминіна О.С.* Бюджетний дефіцит України: сутність, причини виникнення та особливості управління. Modern Economics. 2018. № 12. С. 100-105. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V12\(2018\)-15](https://doi.org/10.31521/modecon.V12(2018)-15).
13. *Коляда Т.А., Гоч І.В.* Особливості середньострокового бюджетного планування в Україні в умовах пандемії COVID-19. Економічний простір. 2020. № 161. С. 26-30. URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/673/655>
14. *Коляда Т.А., Бенч Л.Я., Рибіна Н.Д.* Боргова складова забезпечення стійкості публічних фінансів України: стан і тенденції розвитку. Бізнес Інформ. 2021. № 7. С. 178-186. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2021-7_0-pages-178_186.pdf
15. *Мартиненко В.В.* Специфіка управління власними доходами місцевих бюджетів умовах фінансової децентралізації. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2019. № 3. С. 51-61. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/1029-2122-1-SM.pdf>
16. *Тропіна В.Б.* Фінансування державних соціальних програм: новітні підходи та інструменти. Науковий вісник Полісся. 2020. № 2(21). С. 17-28.
17. Фінансові інструменти регіонального розвитку в Україні в умовах децентралізації : [монографія] / М.Д. Бедринець, М.О. Кужелев, Т.А. Коляда та ін.; за загальною редакцією к.е.н., доцента М.Д. Бедринець. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 318 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

18. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
19. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України URL:

<http://www.ukrstat.gov.ua>

20. Офіційне інтернет-представництво Офісу Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

21. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://treasury.gov.ua/>

22. Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>

23. *Коляда Т.А.* Гендерно-орієнтоване бюджетування: сутність та перспективи запровадження в Україні. Економічний вісник. 2019. Вип. 3. С. 80-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ehsfat_2019_3_10

24. *Коляда Т.А.* Вплив бюджетних видатків на темпи соціально-економічного розвитку України. Економіка та суспільство. 2017. № 9. С. 997-1004. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-9>

25. *Кробинець Г.В., Коляда Т.А.* Управління бюджетним дефіцитом: вітчизняна практика та найкращий зарубіжний досвід. Економіка та суспільство. 2018. № 18. С. 122-128. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/18_ukr/18.pdf

26. *Коляда Т.А., Гуз М.В.* Оцінка впливу дефіциту бюджету на фінансову безпеку держави. Бізнес Інформ. 2019. №7. С. 266-272. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-7_0-pages-266_272.pdf

27. *Коляда Т.А., Мороз О.О.* Бюджетне фінансування соціальних послуг в Україні: особливості та перспективи розвитку. Бізнес Інформ. 2019. №10. С. 199-206. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-10_0-pages-199_206.pdf

Міжнародні видання:

28. *Muzychenko G., Koliada T., Churkina I.* Impact of European integration processes on the necessity of long-term budget planning introduction in Ukraine. Baltic Journal of Economic Studies. 2017. Vol 3. No 5. P. 329-333. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/303/pdf>

29. *Slatvinska M., Belinska Y., Vodolazska O., Nakonechna H., Ruzhytskyi I., Koliada T.* The model of the impact of changes in the national currency on key macroeconomic indicators in the face of uncertainty. International Journal of Management (IJM). 2020. Volume 11. Issue 5. P. 908-919. URL: <http://www.iaeme.com/ijm/issues.asp?JType=IJM&VType=11&IType=5>

30. *Shevchuk O.A., Martynenko V.V.* The impact of the budgetary component of fiscal policy on macroeconomic growth in conditions of financial decentralization: case of Ukraine. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2020. № 1 (32). P. 424-432. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/200582>